

HET VLAAMSE ODA RAPPORT • 2013

ONTWIKKELINGSRELEVANTE UITGAVEN VAN DE VLAAMSE OVERHEID IN 2013

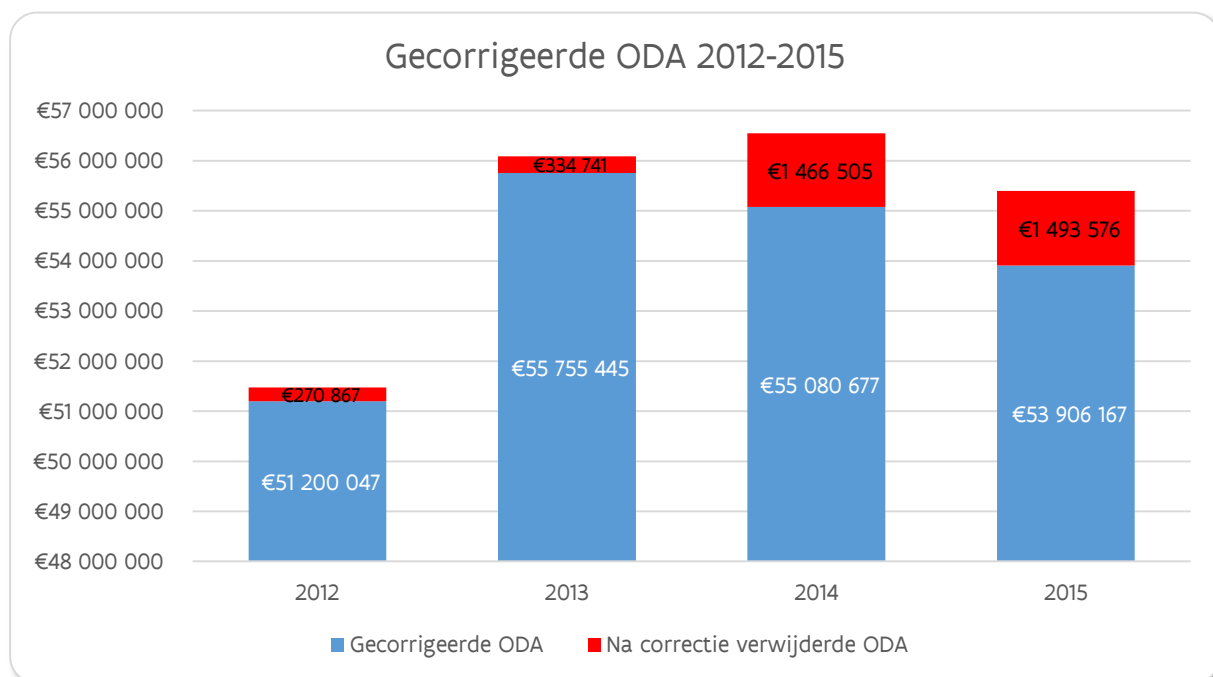
CORRIGENDUM: Vlaamse ODA 2012-2015

Als gevolg van een administratieve fout, zijn voor de jaren 2012 tot en met 2015 uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking (ODA) aangemeld die niet voldoen aan de criteria voor ODA, uitgezet door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Uit onderzoek naar de uitgaven blijkt dat de als-ODA-aangemelde-uitgaven fysiek de rekening van de Vlaamse overheid niet hebben verlaten. De ODA-criteria houden echter rekening met effectieve uitgaven. Concreet gaat het om volgende uitgaven:

	Subsidie aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde	Subsidie aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	Framework for Research, Education and Training in the Water Sector Phase III (UNESCO)
Hoofdsector:	Gezondheid	Wetenschappelijk onderzoek	Watervoorziening & sanering
Land:	Onbepaald	Onbepaald	Zuid-Afrika
betaling in 2012:			€ 270 866,51
betaling in 2013:	€ 75 000,00		€ 259 741,02
betaling in 2014:	€ 650 000,00	€ 554 000,00	€ 262 505,10
betaling in 2015:	€ 624 000,00	€ 544 000,00	€ 325 576,35

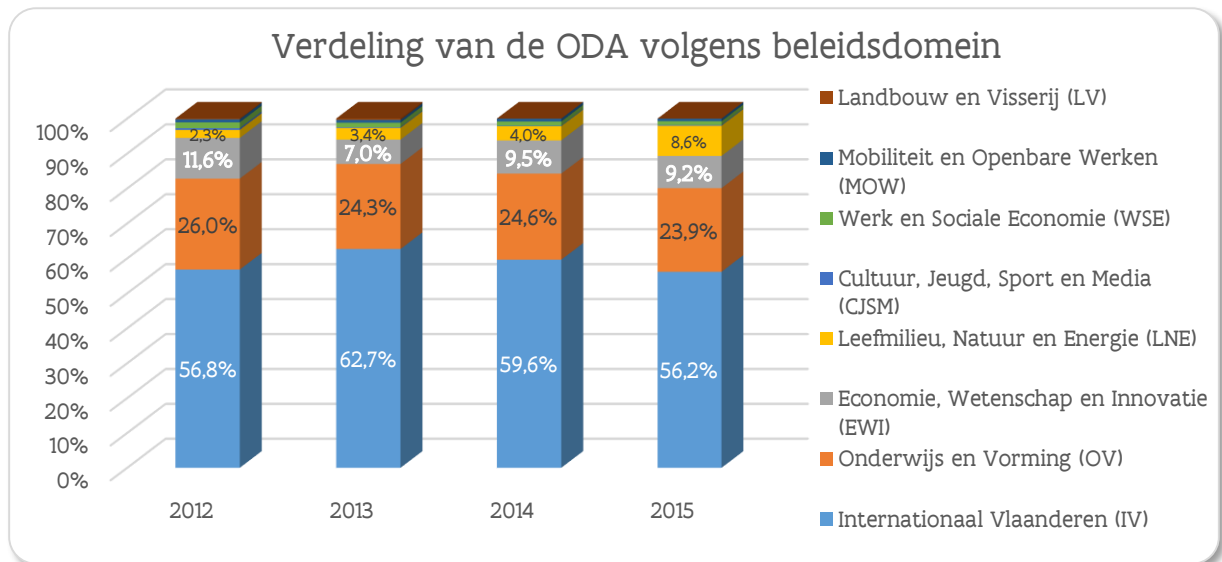
De Vlaamse overheid hecht veel belang aan transparantie. Meteen nadat de technische fout is vastgesteld, heeft de Vlaamse overheid een bijstelling overgemaakt aan de OESO. Ook de datareeksen die online beschikbaar zijn¹, zijn aangepast.

Onderstaande grafiek biedt een overzicht op de gecorrigeerde ODA:

¹ <http://www.vlaanderen.be/int/vlaamse-oda>

De gecorrigeerde uitgaven zijn afkomstig uit het beleidsdomein Economie, Wetenschappen en Innovatie. Het aandeel van EWI in de totale ODA bedroeg vóór de regularisatie in 2012, 2013, 2014 en 2015 respectievelijk 12,1%, 7,5%, 11,9% en 11,7%. Na de regularisatie ziet de verdeling van de Vlaamse ODA volgens beleidsdomein er als volgt uit:

De gedrukte exemplaren van de ODA rapporten 2012-2015 zijn daardoor niet volledig accuraat. De in deze publicaties opgenomen data-analyses over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking – dat zijn de uitgaven beheerd vanuit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking, beheerd door het Departement internationaal Vlaanderen – zijn echter nog steeds correct.

De kans op onnauwkeurigheden wat betreft uitgaven vanuit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking blijft miniem, aangezien de hiervoor aangeleverde data structureel gekoppeld zijn aan de data uit de boekhouding. Dit in tegenstelling tot ODA-data van andere beleidsdomeinen, die steeds manueel dienen te worden ingebracht, waardoor risico op administratieve onnauwkeurigheden niet volledig uitgesloten is.

Departement internationaal Vlaanderen blijft vastbesloten om nauwgezet de kwaliteit van de jaarlijkse ODA-data te handhaven, in samenwerking met de betrokken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid.

Inhoudsopgave: Het Vlaamse ODA rapport 2013

1. Inleiding	3
1.1. Digitale ontsluiting: sneller en meer informatie terugvinden	3
1.2. Wereldwijde daling van de ODA.....	4
1.3. Op zoek naar een nieuwe definitie voor hulp?	5
2. Bestedingspatroon Vlaamse ODA.....	6
2.1 Overzicht volgens opdeling Noord- en Zuidwerking.....	6
2.2 Beleidsindicatoren over de Vlaamse ODA.....	10
2.3 De Vlaamse ODA in internationale context	17
3. Bestedingspatroon Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	19
3.1 Inleiding: een gefocust beleid op ontwikkelingssamenwerking	20
3.2 Beleidsindicatoren over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.....	21

1. Inleiding

Het Vlaamse ODA Rapport 2013 bundelt alle uitgaven die in het kalenderjaar 2013 door de Vlaamse overheid aan ontwikkelingshulp werden besteed. Deze uitgaven voldoen aan de vier officiële criteria voor ontwikkelingssamenwerking¹ (*Official Development Assistance* of kortweg 'ODA') zoals internationaal vastgelegd door de 29 leden van het Ontwikkelingscomité (DAC) van de OESO:

1. **Official:** het gaat om ontwikkelingshulp betaald met overheidsmiddelen
2. **Development:** economische en sociale ontwikkeling is de hoofddoelstelling
3. **Assistance:** het is 'hulp' (geen commerciële transactie aan marktvoorwaarden)
4. De hulp gaat naar een land (of groep landen) of internationale instelling op de DAC-lijst.²

Het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking beschouwt het jaarlijkse ODA rapport als een decretaal verplichte rapportering aan het Vlaams Parlement. Het rapport vervult een dubbele rol: enerzijds lijst het de Vlaamse regeringsmaatregelen op die bijdragen tot de internationale doelstelling om 0,7% van het BNI aan ODA te besteden (Kaderdecreet, art. 23, 24). Anderzijds vormt het een beleidsinstrument om de doelstelling van beleidscoherentie voor ontwikkeling aan af te toetsen (Kaderdecreet, art. 3 §1).³

De gegevens uit dit rapport worden jaarlijks bezorgd aan de directie-generaal Ontwikkelings-samenwerking en humanitaire hulp (DGD), die de jaarlijkse ODA, afkomstig uit het Belgische grondgebied, rapporteert aan de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

1.1. Digitale ontsluiting: sneller en meer informatie terugvinden

Om gericht gegevens over de Vlaamse ODA te consulteren, werd voorzien in een digitale ontsluiting op basis van zoekindicatoren. Deze indicatoren helpen de gebruikers om een trefzekere zoekstrategie te ontwikkelen. In de resultaten vinden gebruikers naast de financiële informatie ook het doelstellingenkader en (waar beschikbaar) de eigenlijke planningsdocumenten van de projecten. Deze digitale ontsluiting draagt daarom ook bij tot het maximaliseren van de transparantie over het Vlaamse ontwikkelingsbeleid.

Keuze van de zoekindicator	Webadres
Begunstigden: opdeling volgens het statuut van de begunstigde (overheid, NGO, multi,...)	http://www.vlaanderen.be/int/oda/begunstigde
Sector: opdeling volgens de beoogde sectoren waar de hulpstroom op gericht is	http://www.vlaanderen.be/int/oda/sector
Regio: opdeling volgens de ontvangende regio	http://www.vlaanderen.be/int/oda/regio
Land: opdeling volgens het ontvangende land	http://www.vlaanderen.be/int/oda/land
Type uitgave: opdeling volgens beleidsfinaliteit (bilateraal, multilateraal, wetenschappelijk onderzoek,...)	http://www.vlaanderen.be/int/oda/indeling
Jaar: (ODA jaar) opdeling volgens jaar van betaling	http://www.vlaanderen.be/int/oda/jaar

¹ Meer informatie beschikbaar op de webstek www.oecd.org/dac/stats/dacdirectives

² Lijst landen en organisaties beschikbaar op de webstek www.oecd.org/dac/stats/daclist

³ Kaderdecreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelingssamenwerking

Beleidsdomein: opdeling volgens Vlaams beleidsdomein (en onderliggende entiteiten) van waaruit de ODA vertrok	http://www.vlaanderen.be/int/oda/beleidsdomein
Meerdere indicatoren combineren: elk van de bovenstaande indicatoren kunnen, gezamenlijk of apart, worden gefilterd	http://www.vlaanderen.be/int/oda/combineren

Ook op de website van het Departement internationaal Vlaanderen zijn hyperlinken opgenomen volgens die zoekindictoren: <http://www.vlaanderen.be/int/vlaamse-oda>

Daarnaast kunnen gebruikers - eenmaal ingeschakeld in de sharepointpagina – door middel van het lintmenu bovenaan eenvoudig doorbladeren van de ene naar de andere zoeklijst. Zo hoeft men niet telkens op zoek te gaan naar de bijpassende URL.

Tenslotte voorziet Sharepoint rechtsboven in een zoekfunctie, zodat rechtstreeks met behulp van termen uit de titel, de begunstigde, etc. naar een project kan worden gezocht.

1.2. Wereldwijde daling van de ODA

In 2012 heeft de internationale gemeenschap 125.6 miljard dollar besteed voor officiële ontwikkelingssamenwerking – een reële vermindering met 4% ten opzichte van 2011. Dit is het tweede opeenvolgende jaar van dalende ODA, waardoor de reële vermindering ten opzichte van 2010 in totaal 6% bedraagt. Daarmee lijkt formeel een einde te komen aan een periode van constante stijging van de ODA; tussen 2000 en 2010 steeg de ODA met +63%.

Aanleiding van de daling is de verhoogde druk op overheidsbestedingen in vele donorlanden. De Europese landen samen boekten een reële vermindering van 4% (van 52,8 miljard euro in 2011 naar 50,6 miljard euro in 2012). De gevolgen van de economische crisis op de ontwikkelingsgerichte overheidsuitgaven laten zich vooral gevoelen in Spanje (-49,5%), Italië (-34%), en Griekenland (-17,3%). In totaal zagen 16 EU lidstaten hun bijdragen verminderen voor in totaal 3,2 miljard euro, terwijl de bijdrage van 11 EU lidstaten toenam met in totaal 966 miljoen euro

De totale ODA uit België bereikte in 2012 1,792 miljard euro, ofwel 0,47% van het Bruto Binnenlands Product. In de donorrankschikking op basis van het aandeel van de ODA binnen het Bruto Binnenlands Product, eindigde België op de 8ste plaats, na de Scandinavische landen, Groothertogdom Luxemburg, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Ierland. Deze landen - behalve Verenigd Koninkrijk en Ierland - behaalden ook de internationale doelstelling om 0,7% van het BBP voor ontwikkelingssamenwerking opzij te zetten.⁴ In de periode 2013-2014 hoopt het Verenigd Koninkrijk de 0,7%-groep te vervoegen.

De peiling naar de uitgaven in 2013-2016 wijst uit dat de geprogrammeerde landenhulp⁵ (CPA) van de internationale gemeenschap terug licht zal opveren, maar in de periode 2014-2016 verder zal stagneren.⁶

⁴ Meer informatie:

<http://www.oecd.org/development/aidstatistics/statisticsonresourceflowstodevelopingcountries.htm>

⁵ Meer informatie:

<http://www.oecd.org/development/aideffectiveness/cpa.htm>

⁶ OECD DAC, Outlook on aid: survey on donor's forward spending plans 2013-2016, Parijs, april 2013. Online beschikbaar op: <http://www.oecd.org/dac/aid-architecture/OECD%20Outlook%20on%20Aid%202013.pdf>

1.3. Op zoek naar een nieuwe definitie voor hulp?

- Stand van zaken: ODA wordt relatief kleiner

Daar waar officiële ontwikkelingshulp (ODA) een halve eeuw geleden nog instond voor 70% van alle kapitaalstromen naar ontwikkelingslanden, is dat aandeel vandaag gereduceerd tot 13%. Dat komt door de opkomst van de private sector, uitbreiding van de handel, een toename van binnenlandse middelen, loontransfers, exportkredieten en andere kapitaalstromen. Bovendien daalt de ODA in reële cijfers in een aantal donorlanden ten gevolge van de internationale economische crisis. Toch blijft ODA een belangrijke bron van inkomsten voor de Minst Ontwikkelde Landen. Daarnaast doen een aantal van de nieuwe opkomende economieën hun intrede in het donorlandschap en is de economische Zuid-Zuid samenwerking toegenomen.

Binnen de ODA zelf lopen de interpretaties van het begrip 'concessionaliteit' sterk uiteen, waardoor de uniformiteit van de opmeting in het gedrang komt.⁷ Voor sommige uitgaven binnen het ODA-concept is de impact op de ontwikkelingslanden erg onduidelijk. Men spreekt van 'hulpvervuiling' wanneer deze fondsen het zicht op 'echte' ontwikkelingsfondsen vervagen. Als tegenreactie lanceerde de civiele samenleving al alternatieve concepten zoals "Real Aid" en "Genuine Aid". Ook binnen de OESO zelf werd afgelopen jaren werk gemaakt van 'geprogrammeerde landenhulp' (CPA), een indicator die reële ontwikkelingsfondsen afsondert van noodhulp, financiering van actoren in eigen land, opvang van asielzoekers, schuldkwijtscheldingen,...

- Enkele denkpistes voor veranderingen

De OESO is er zich sterker van bewust dat achterpoorten voor 'hulpvervuiling' de politieke geloofwaardigheid van het ODA concept kunnen aantasten. Eén van de manieren om deze deur te sluiten zou een verschuiving kunnen inhouden van het meten van budgetlast (voor donoren) naar het meten van de voordelen (voor ontvangende landen). Zo kan de relevantie van die fondsen door de ontvangende landen zelf aangetoond worden.

Met oog op de tanende rol van ODA in Midden Inkomenslanden, onderzoekt de OESO om in de toekomst ook niet-ODA transfers weer te geven. Bepaalde financieringsmechanismen (o.a. aandelen in ontwikkelingsfondsen) kunnen een impact hebben op de ontwikkeling van de private sector, en via private middelen een groot hefboomeffect realiseren. Deze innovatieve mechanismen passen niet altijd in het traditionele ODA-concept, maar kunnen toch relevant zijn voor de economische ontwikkeling van de betrokken landen. Daarom zou een verbreding van de meting door OESO een meer compleet zicht kunnen bieden op de evoluties op vlak van 'brede' ontwikkelingsfinanciering. Belangrijk is dat die bredere meting is opgezet als een aanvulling op de ODA, en niet als een vervanging van de ODA.

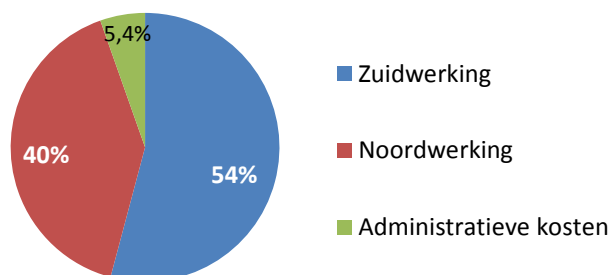
Daarnaast wil OESO haar methodologie ter beschikking stellen aan een grotere groep landen naast de eigen OESO-lidstaten. Hiervoor werkt ze bijvoorbeeld samen met de Verenigde Naties, om bij te dragen tot maatstaven die worden ingezet bij de opvolging van het mondiale Post-2015 kader voor duurzame ontwikkeling. Ook voor nieuwe Zuid-Zuid samenwerkingsvormen is er nog een groot potentieel tot het beter documenteren van de hulpinspanningen en realisaties,⁸ zodat ook uit die hulpvormen lessen kunnen worden getrokken. De OESO kan haar expertise aanbieden aan deze nieuwe spelers, en tegelijk een vollediger beeld schetsen van wat er op vlak van ontwikkelingsfondsen en -trends omgaat.

⁷ Zo kunnen donoren op basis van hun eigen kredietwaarde langdurige leningen afsluiten, die vervolgens tegen een iets hogere rentevoet worden doorgeleend aan ontwikkelingslanden. Hoewel aan deze leningen geen financiële budgetlast is verbonden voor donoren (men maakt er zelfs winst op) kunnen ze toch worden ingeschreven als ODA, omwille van één van de concessionaliteitscriteria (10% discontovoet)

⁸ Het Steunpunt Buitenlands beleid, Internationaal ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking werkt een studie uit naar de trends op vlak van Zuid-Zuid samenwerking in de Vlaamse partnerlanden

2. Bestedingspatroon Vlaamse ODA

2.1 Overzicht ODA volgens opdeling Noord- en Zuidwerking

De Vlaamse ODA in het jaar 2013 bedraagt 56.090.186 euro.⁹ Daarvan valt 30.367.811 euro of 56% onder **Zuidwerking**. Met deze middelen investeert Vlaanderen in projecten, programma's en sectorale fondsen in het Zuiden. Ongeveer 82% van de kredieten voor Zuidwerking werden ingezet in de prioritaire regio Zuidelijk Afrika.¹⁰

De Noordwerking bedraagt 22.691.810 euro of 41% van de totale ODA. Deze bijdragen komen ten goede aan binnenlandse actoren die een belangrijke rol spelen op vlak van ontwikkelings-samenwerking. De fondsen verlaten in eerste instantie het land niet, maar kunnen wel indirect een effect hebben op de socio-economische ontwikkeling in het zuiden.¹¹

Ten slotte worden zowel door het Departement internationaal Vlaanderen als door het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) **administratieve kosten** geboekt, noodzakelijk om het beleid en de uitvoering van de ontwikkelingssamenwerking tot stand te brengen. In 2013 beliep deze kost 5,4% van de totale ODA. Dit percentage komt overeen met de gemiddelde administratieve kost van OESO-DAC donoren.

Hieronder wordt ingegaan op de samenstelling van de bestedingen voor Zuidwerking (2.1.1) en Noordwerking (2.1.2).

⁹ Bij de berekening van de totale ODA werden de terugvorderingen in mindering gebracht. Het gaat in totaal om anderhalf miljoen euro in 2013.

¹⁰ De uitgaven aan de regio 'zuidelijk Afrika' in 2013 (in totaal 24,8 miljoen euro) zijn te consulteren op <http://www.vlaanderen.be/int/oda/regio>

¹¹ Zo draagt de structurele financiering van het Antwerpse Instituut voor Tropische Geneeskunde bij tot de ontwikkeling van medicatie en aangepaste behandelingsmethoden ter bestrijding van tropische ziekten

2.1.1 Zuidwerking

Zuidwerking				Totaal: 30.367.811 €
Soort uitgaven binnen de Zuidwerking				
	Bilateraal (direct)	Bilateraal (indirect)	Bi-Multi	Totaal
	7.679.291 €	4.936.030 €	12.674.793 €	25.290.115 €
Zuid-Afrika	1.291.751	332.500	2.789.741	4.413.992
Mozambique	3.679.042	3.591.925	1.617.993	8.888.960
Malawi	2.708.498	1.011.605	2.750.621	6.470.724
Zuidelijk Afrika (regio)			3.136.685	3.136.685
Andere			2.379.753	2.379.753
Multilaterale samenwerking (ongeoormerkte bijdragen)				1.677.141 €
Central Emergency Response Fund (CERF)				600.000
VN Agentschap voor Palestijnse Vluchtelingen (UNRWA)				150.000
Unicef International				250.000
Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS)				250.000
VN Wereldvoedselprogramma (WFP)				200.000
Financiering milieuverdragen (UNFCCC, UNEP, UNECE)				221.805
International Seed Testing Organisation (ISTA)				5.336
Indirecte samenwerking				2.911.269 €
Toegepast wetenschappelijk onderzoek in ontwikkelingslanden				234.612
Handel, ondernemerschap en ontwikkeling				875.081
Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling				861.956
Studiebeurzen en opleiding (uitgevoerd in ontwikkelingslanden)				243.879
Vlaams Fonds Tropisch Bos				245.646
Varia (vnl. in de sector transport en opslag)				450.095
Humanitaire hulp (exclusief multilaterale bijdragen aan WFP, CERF, UNRWA)				489.286 €

De bilaterale samenwerking betreft vormen van samenwerking die gebaseerd zijn op een overeenkomst tussen de Vlaamse Regering en een partnerland van de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking. Vlaanderen focust haar beleid op Zuid-Afrika, Mozambique, Malawi. Voor grensoverschrijdende en regionaal georiënteerde programma's ligt de focus op Zuidelijk Afrika.

De **directe bilaterale samenwerking**, steun van overheid tot overheid, bedraagt 7,7 miljoen euro. Bij **indirecte bilaterale samenwerking** (4,9 miljoen euro) worden lokale, internationale of Vlaamse organisaties ingezet bij de uitvoering van de strategienota met een partnerland. Daarnaast kunnen ook programma's van multilaterale instellingen bijdragen tot de doelstellingen uit de strategienota's: dit omvat de categorie **Bi-Multi**. Zo'n 10,3 miljoen werd via de Verenigde Naties ingezet in Zuidelijk Afrika. De overige 2,4 miljoen voor Bi-multi betreft programma's die niet geografisch maar wel thematisch geoormerkt zijn, zoals het Trust Fund met de Internationale Arbeidsorganisatie en UNESCO.

Bi-Multi: in 2013 geormerkte middelen per VN organisaties	12.674.793 €
Internationale Arbeidsorganisatie (IAO)	3.317.743
World Health Organisation	1.841.169
Unicef	1.599.934
Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO)	1.520.687
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)	1.192.075
United Nations World Food Programme (WFP)	800.000
United Nations System Standing Committee on Nutrition (UNSCN)	516.500
Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS)	500.000
One UN Fund Malawi	420.000
United Nations Development Programme (UNDP)	385.000
World Agroforestry Centre (ICRAF)	195.485
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)	106.200
Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	90.000
United Nations Environment Programme (UNEP)	80.000
International Renewable Energy Agency (IRENA)	75.000
United Nations World Tourism Organisation (UNWTO)	35.000

De **multilaterale samenwerking** - waarbij bijdragen volledig opgaan in de begroting van een multilaterale organisatie – bedraagt 1.677.141 euro. Ongeormerkte hulp laat toe dat deze organisaties de Vlaamse bijdragen op een flexibele manier kunnen inzetten in functie van de voortdurend wijzigende noden.

De in het zuiden ingezette **indirecte samenwerking** in 2013 is goed voor 2,9 miljoen euro. Bij indirecte samenwerking wordt de expertise van een organisatie (NGO's, vzw's, wetenschappelijke instellingen, private spelers) ingezet bij de uitvoering van concrete projecten, maar dan buiten het raamwerk van de strategienota's. Binnen de Zuidwerking onderscheiden we een aantal samenwerkingsinitiatieven die gericht zijn op het nastreven van een specifieke doelstelling. Bestedingen voor 'handel en ontwikkeling' hebben als doel de levensomstandigheden van inwoners te verbeteren door de productiviteit en toegang tot productiemiddelen en de markt te verbeteren. Het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling streeft de realisatie van de watergerelateerde doelstellingen binnen Millenniumdoelstelling 7 na. Het Vlaams Fonds Tropisch Bos zet in op de baten van bosbouw en -beheer voor de strijd tegen de klimaatverandering, het verlies aan biodiversiteit en verwoestijning in ontwikkelingslanden.

Vlaanderen verleent in het kader van de internationale samenwerking ook bijstand aan gebieden die door rampspoed van natuurlijke of menselijke oorsprong werden getroffen. De resterende categorie noodhulp vertegenwoordigt 489.286 euro.¹² Om dubbeltelling te vermijden zijn de voor noodhulp relevante bijdragen aan VN instellingen - terug te vinden in de categorieën 'bi-multi' en 'multilaterale hulp' – hier niet nogmaals hernoemen.

¹² Alle bedragen in de tabellen zijn inclusief terugvorderingen. Zo werd in 2013 een terugvordering voor een noodhulpproject uitgevoerd van in totaal -282.600 euro.

2.1.2 Noordwerking

Noordwerking	Totaal: 22.691.810 €
Soort uitgaven binnen de Noordwerking	
Wetenschappelijk onderzoek en onderwijs	15.961.000 €
Instituut voor Tropische Geneeskunde Antwerpen (ITG)	12.712.000
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -Beheer (IOB)	2.184.000
Universiteit van de Verenigde Naties (UNU)	1.065.000
Ontwikkelingseducatie en sensibilisatie	2.292.622 €
Steun aan NGO's en/of vzw's	1.900.564 €
Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking	1.584.148 €
Convenanten gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking	1.439.056
Vereniging Van Vlaamse Steden En Gemeenten Vzw	145.092
Studiebeurzen en opleiding (uitgevoerd in donorland)	953.476 €

Ongeveer 70% van de middelen voor de Noordwerking komt tegemoet aan ontwikkelingsrelevant **wetenschappelijk onderzoek en onderwijs**. Het Instituut voor Tropisch Geneeskunde specialiseert zich in onderzoek, onderwijs en dienstverlening in de tropische geneeskunde en de organisatie van gezondheidszorg in ontwikkelingslanden. Het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) is actief op het vlak van voortgezet academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening op het gebied van de economische, politieke en sociale aspecten van ontwikkelingsbeleid en -beheer. De Universiteit van de Verenigde Naties (UNU) onderzoekt de mondiale problemen die binnen de belangstelling van de VN vallen: vrede en goed bestuur, ontwikkeling, milieu, wetenschap en technologie.

Ongeveer 2,3 miljoen euro wordt besteed in het kader van **ontwikkelingseducatie en sensibilisatie**. Een positieve houding ten opzichte van ontwikkelingssamenwerking vormt een belangrijk fundament voor een vreedzame en solidaire maatschappij. Door het draagvlak voor armoedebestrijding te ondersteunen wordt er gewerkt aan een sterkere verantwoordelijkheidszin bij de Vlaamse burger. **Steden en gemeenten** staan dicht bij de burger en hebben een specifieke meerwaarde bij het sensibiliseren van moeilijk bereikbare doelgroepen. Anderhalf miljoen euro ging uit naar het ondersteuningsprogramma voor gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.

Ook binnen zijn Noordwerking voorziet de Vlaamse overheid in de **ondersteuning van NGO's**, in de vorm van loon- en werkingssubsidies. Als actoren van de civiele samenleving op vlak van ontwikkelingssamenwerking hebben deze een belangrijke rol te spelen op het vlak van draagvlakversterking, als waakhond over het overheidsoptreden en als innovatieve ontwikkelaars van projecten in het zuiden.

Door studenten in het zuiden de kans te bieden een specifieke opleiding te volgen in Vlaanderen, wordt indirect aan capaciteitsopbouw gedaan in de respectievelijke landen van herkomst. **Beurzen** uitgevoerd in het donorland vertegenwoordigen 953.476 euro van de uitgaven in 2013.

2.1.3 Meer weten?

Wie meer gedetailleerde informatie zoekt over de samenstelling van de ODA volgens de hierboven opgelijste soorten uitgaven, kan de online lijst 'type uitgave' raadplegen op de website <http://www.vlaanderen.be/int/oda/indeling>

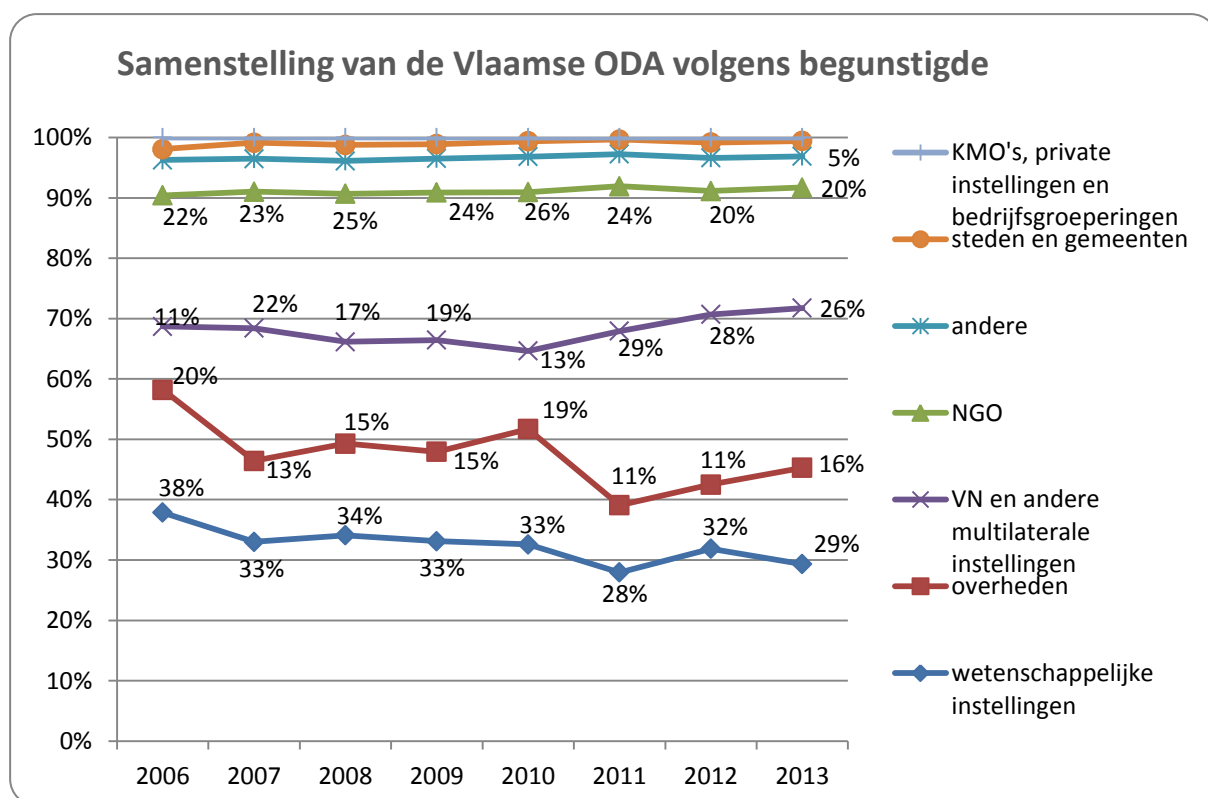
2.2 Beleidsindicatoren over de Vlaamse ODA

De bovenstaande onderverdeling - Noordwerking, Zuidwerken en administratieve kosten – biedt nog geen inzicht in de sectorale verdeling, de keuze van partners, de herkomst van de middelen,... Dit hoofdstuk neemt een aantal beleidsrelevante indicatoren onder de loep. Waar mogelijk wordt de evolutie sinds 2006 weergegeven.

2.2.1 Begunstigden

Onderstaande grafiek groepeerde de begunstigden van de Vlaamse ODA.

De onderliggende projecten en programma's kunnen online geraadpleegd worden op <http://www.vlaanderen.be/int/oda/begunstigde>

Wetenschappelijke instellingen schrijven 29% van de Vlaamse ODA 2013 op hun conto. Sinds 2009 stabiliseerde deze bijdrage rond de 16 miljoen euro, waardoor verdere evoluties in dit aandeel eerder toe te schrijven zijn aan het verloop van de totale ODA. Het Instituut voor Tropische geneeskunde ontving 12,7 miljoen euro in de vorm van structurele ondersteuning vanuit de vakdepartementen voor onderwijs (OV) en wetenschappen (EWI). Het gemiddelde aandeel van wetenschappelijke instellingen over de periode 2009-2013 bleef boven de 30%.

De ODA aan **multilaterale instellingen** kende in de periode 2011-2013 een groei tot 27 à 28% van de totale bestedingen. Het betreft zowel multilaterale steun, als bijdragen die gekoppeld zijn aan een geografische of thematische oormerking (bi-multi). Om zoveel mogelijk synergieën te creëren met het bilateraal ontwikkelingsbeleid in de partnerlanden, wordt vaak geopteerd om bijdragen te concentreren op de landen in Zuidelijk Afrika. VN agentschappen treden ook op als uitvoerende partner van de bilaterale samenwerking met de partnerlanden.

NGO's of VZW's ontvingen samen 20% van de ODA. Dit percentage is de som van het aandeel Vlaamse NGO's en VZW's (13,3%), lokale NGO's (4,5%) en internationale NGO's (2,3%). Deze

actoren treden op als uitvoerende partners van de bilaterale ontwikkelingsprogramma's, maar ook algemene loon- en werkingskosten worden gefinancierd.

In totaal werd 16% van de Vlaamse ODA rechtstreeks uitbetaald aan de **overheden** van Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. De samenwerking met overheden in partnerlanden is quasi integraal gefinancierd met middelen uit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking. Sinds de oprichting van Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking in 2006 tot 2013 was dit aandeel gemiddeld 14,8%.

Ten slotte gaat 2,5% van de ODA naar binnenlandse **steden en gemeenten**, in het kader van draagvlakversterking voor ontwikkelingssamenwerking. Ook deze subsidies zijn volledig afkomstig van de begroting voor ontwikkelingssamenwerking.

De begunstigde '**andere**' komt sterk overeen met administratieve kosten en bleef constant op ongeveer 5%.

2.2.2 Ontvangende landen

Bovenstaande begunstigten zijn actief in meerdere regio's in de wereld. Om een zicht te krijgen op de geografische spreiding van de ODA, groepeerde onderstaande tabel de begunstigde regio's.¹³

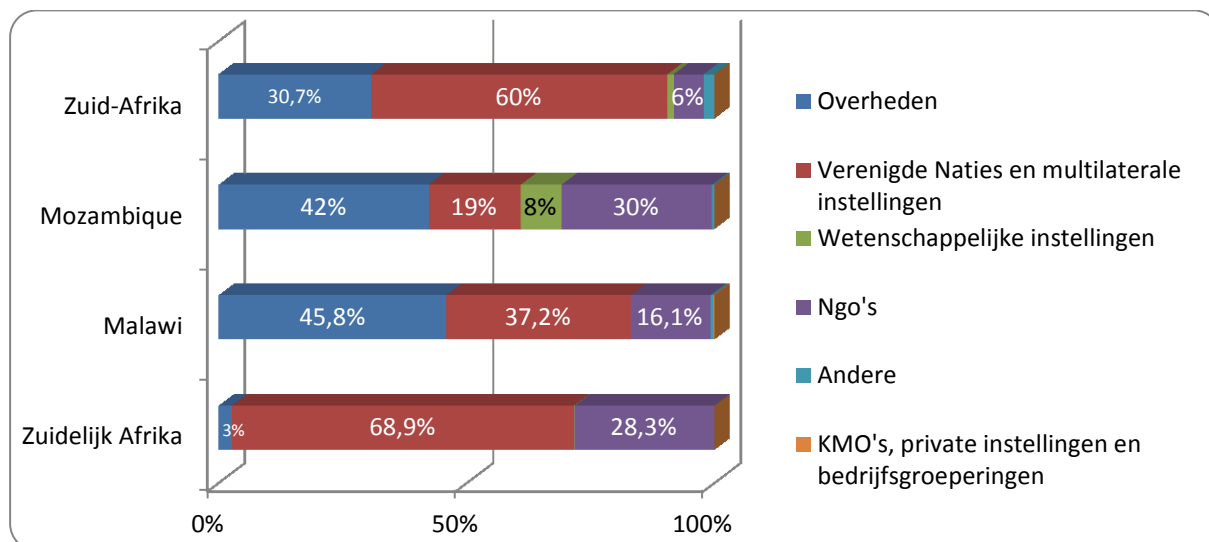
De onderliggende landen en projecten in deze regio's kunnen online geraadpleegd worden op: <http://www.vlaanderen.be/int/oda/regio>

Top ontvangende regio's van Vlaamse ODA 2013			% ODA	% Zuid-werking
Afrika			%	%
Waarvan:	Noord-Afrika	65.280	0,1%	0,2%
	Sahel	207.692	0,4%	0,7%
	West-Afrika	290.312	0,5%	1,0%
	Centraal Afrika	45.892	0,1%	0,2%
	Oost-Afrika	285.355	0,5%	0,9%
	Zuidelijk Afrika	24.819.218	44,4%	81,7%
Waarvan:	Malawi	7.394.682	13,2%	24%
	Zuid-Afrika	4.668.102	8,4%	15%
	Mozambique	8.713.647	15,6%	29%
	Subregionaal / andere landen in regio	4.042.787	7,2%	13%
Latijns-Amerika / Caraïben		1.161.166	2,1%	3,8%
Azië		729.850	1,3%	2,4%
Midden-Oosten / Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA)		538.023	1,0%	1,8%
Centraal en Oost Europa		158.000	0,3%	0,5%

¹³ Deze totaalbedragen per land in Zuidelijk Afrika omvatten alle ODA: voor zowel (in)directe bilaterale samenwerking, Bi-Multi, indirecte samenwerking en noodhulp. Daarom kan dit cijfer afwijken van het cijfer uit de tabel op blz. 7, dat enkel de uitgaven voor (in)directe bilaterale samenwerking en Bi-Multi geografisch uitsplitst.

De prioritaire partnerlanden en regio zijn, met 44% van de totale ODA, de grootste ontvangers van Vlaamse ODA in 2013. Indien we abstractie maken van de Noordwerking en administratieve kosten, vertegenwoordigen deze landen en regio 82% van de totale ODA voor de Zuidwerking.

De ODA aan de prioritaire landen en regio (Zuidelijk Afrika) kan verder volgens begunstigde actor worden doorgeleefd:

In **Malawi** en **Mozambique** is relatief meer ingezet op samenwerking met de overheid. Samen met andere donoren harmoniseert Vlaanderen hier haar steun binnen sectorale fondsen (gezondheid en landbouw). In **Zuid-Afrika** is het aandeel voor directe bilaterale samenwerking verminderd door twee terugvorderingen in de provincie Vrijstaat.

In **Malawi** waren de VN organisaties ICRAF, Voedsel en Landbouworganisatie (FAO), One UN Fund, Wereldvoedselprogramma (WFP) en UNICEF actief. Heel wat lokale NGO's richtten zich op landbouw, veeteelt en duurzame vermarkting.

Het hoge aandeel voor NGO's in **Mozambique** is voornamelijk toe te schrijven aan de inzet van lokale en internationale NGO's, zoals Sociedade Salesiana Mocambique, Fórum Mulher, Pathfinder International, Clinton Health Access Initiative,... In Mozambique valt ook de aanwezigheid van wetenschappelijke instellingen op: het Instituto Nacional de Saúde (INS), het Internationaal Centrum voor Reproductieve Gezondheid en het Instituut voor Tropische Geneeskunde dragen er bij tot het realiseren van het recht op gezondheid.

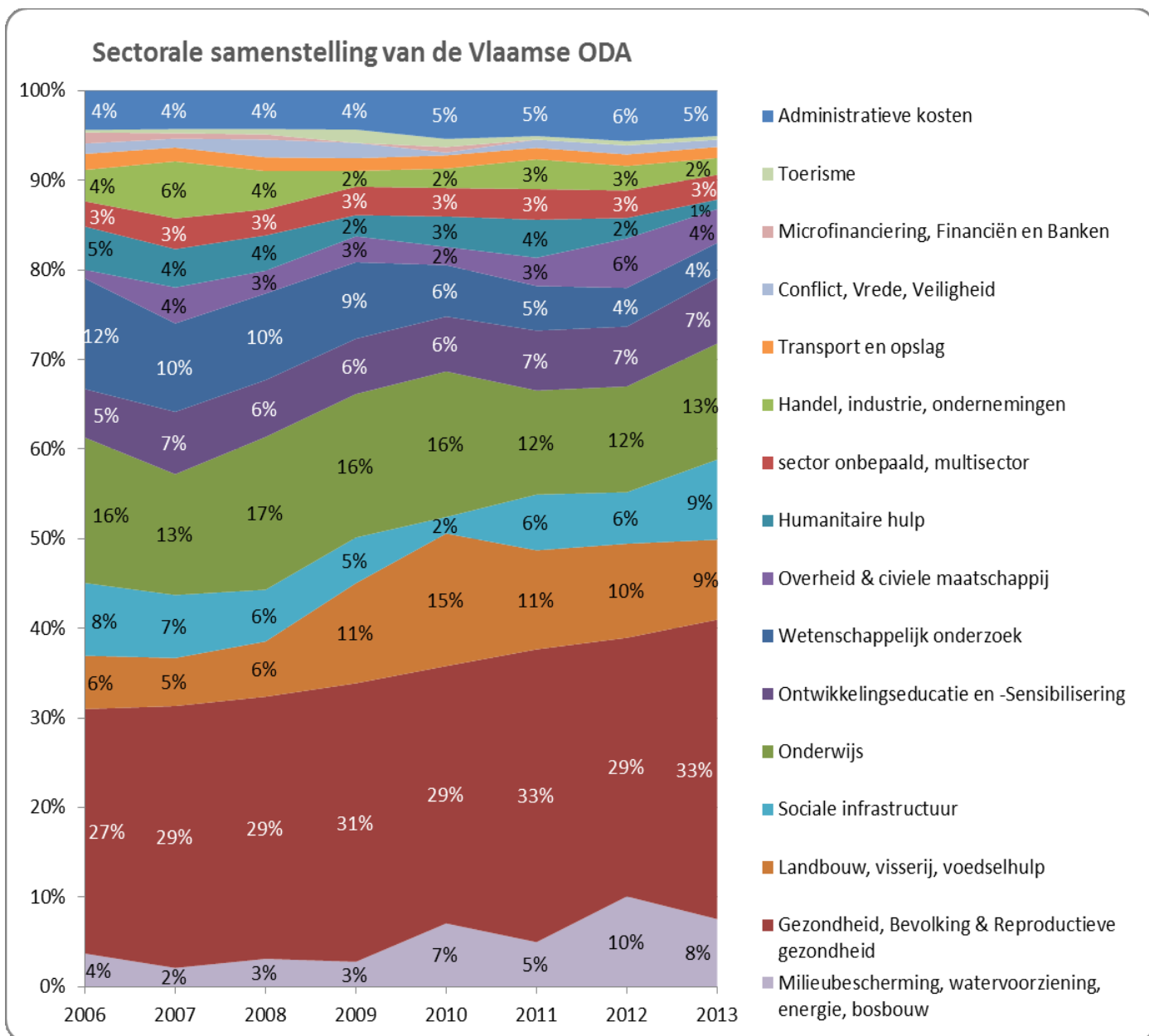
Het overgrote deel van de Bi-Multi in **Zuid-Afrika** werd ingezet via de Internationale Arbeidsorganisatie, voor de implementatie van de strategienota in de sector van jobcreatie en waardig werk.

ODA aan de **regio Zuidelijk Afrika** (zowel de regio als individuele landen in de regio, exclusief de drie bovenstaande staafdiagrammen) wordt voornamelijk uitgevoerd door multilaterale instellingen en NGO's. Het betreft vaak programma die grensoverschrijdend werken en waarvoor deze spelers een specifieke expertise bieden. Restcategorie 'overheden' (3%) bevat een landbouwonderzoeksproject van ILVO dat zowel in Malawi als in Zambia wordt uitgevoerd.

Wie meer gedetailleerde informatie zoekt over de samenstelling van de ODA volgens deze gecombineerde zoekindicatoren (land en begunstigde), kan via deze lijst een online zoekopdracht doorvoeren: <http://www.vlaanderen.be/int/oda/combineren>

2.2.2 Sectoren

Hieronder volgt de besteding van de Vlaamse ODA per sector. Het systeem voor de codering van de sectoren werd op punt gesteld door het Ontwikkelingscomité van de OESO en laat toe sectorinformatie van alle donoren te vergelijken. Deze verdeling per sector (en de respectieve projecten) zijn te raadplegen op de webstek <http://www.vlaanderen.be/int/oda/sector>

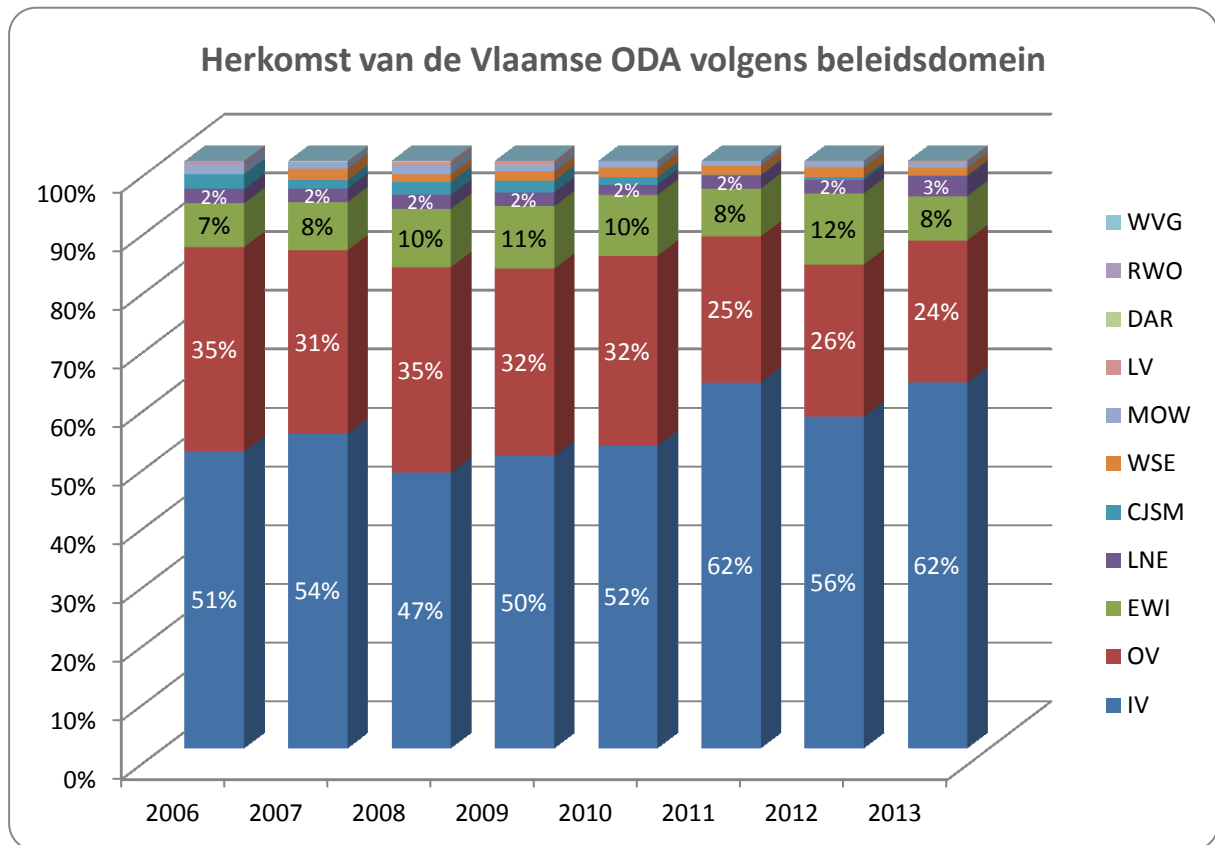

De Vlaamse ODA 2013 wordt geconcentreerd rond de sectoren gezondheid (33%), onderwijs (13%) en landbouw en veeteelt (9%). Voorts blijken ook sociale infrastructuur (9%) en ontwikkelingseducatie en -sensibilisatie (7%) relatief belangrijke sectoren. Deze vijf grootste sectoren vertegenwoordigen samen 72% van de totale ODA.

De onderaan weergegeven sectoren energie, milieubescherming, bosbouw, energie, watervoorziening – geassocieerd met de 7de Millennium Ontwikkelingsdoelstelling – waren in de periode 2006-2009 goed voor 2,9% van de bestedingen, terwijl dit aandeel in de periode 2010-2013 steeg tot gemiddeld 7,4%.

2.2.3 Herkomst en samenstelling van de Vlaamse ODA-bijdragen

In 2013 was 94% van de ODA afkomstig van drie beleidsdomeinen: internationaal Vlaanderen (IV), Onderwijs en Vorming (OV) en Economie, Wetenschappen en Innovatie (EWI). Dit aandeel bleef de voorbije 4 jaren constant. Een lichte vermindering van het aandeel voor EWI en OV ging in 2013 gepaard met een uitbreiding van het aandeel voor IV.

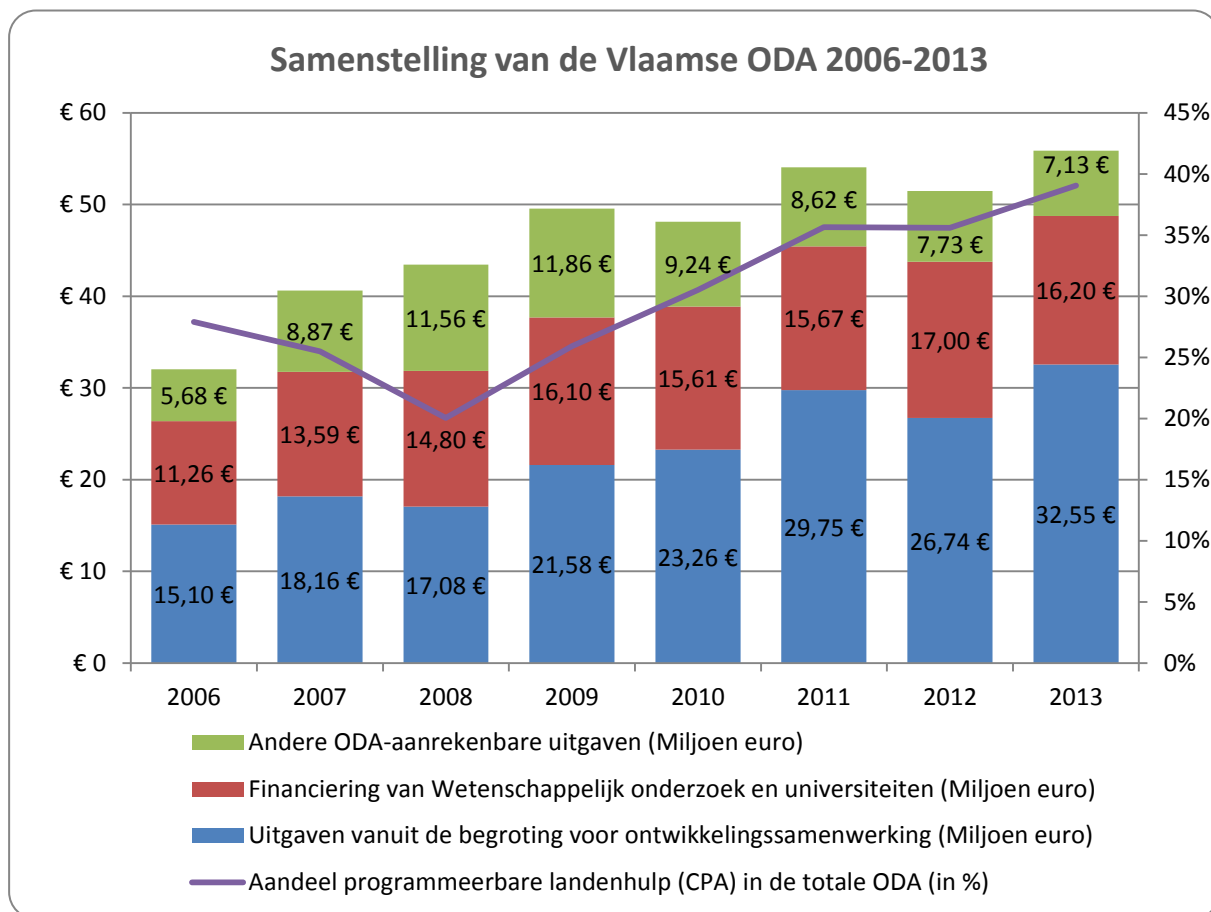

Deze onderverdeling per beleidsdomein kan ook online geraadpleegd worden op:

<http://www.vlaanderen.be/int/oda/beleidsdomein>

Departement IV is het beleidsdomein waartoe het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) behoort, dat de middelen vanuit de begroting voor ontwikkelings-samenwerking beheert.

Op basis van de ODA-uitgaven van enerzijds de beleidsdomeinen EWI, OV en IV en anderzijds de resterende beleidsdomeinen kunnen we de ODA ruwweg in drie blokken opdelen.

De middelen afkomstig uit de **begroting voor ontwikkelingssamenwerking** (VAIS) worden hierboven weergegeven in de blauwe staafdiagram. Sinds 2008 tekenen we een continu stijgend verloop op, behalve in het jaar 2012.

De financiering van **wetenschappelijke instellingen en universiteiten** (rode staafdiagram) nam toe sinds 2006. Deze steun is grotendeels vastgelegd in overeenkomsten die voorzien in een jaarlijkse indexatie, wat leidt tot een meer stabiel verloop van de uitgaven. De subsidies zijn voornamelijk afkomstig uit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (OV) en Economie, Wetenschappen en Innovatie (EWI). Wetenschappelijk onderzoek wordt vooral verricht in de sectoren gezondheid en landbouw.¹⁴

De groene staafdiagram verwijst naar alle uitgaven die niet binnen de begroting voor ontwikkelingssamenwerking worden beheerd, en evenmin bestemd zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Dit aandeel, betaald door meerdere beleidsdomeinen, kende als gevolg van besparingen binnen de Vlaamse overheid een continue dalende trend sinds 2009.

De paarse lijn geeft de evolutie weer van het aandeel '**programmeerbare landen hulp**' (CPA)¹⁵. Het gaat om middelen die geprogrammeerd kunnen worden in ontwikkelingslanden, en die beheerd worden door het hoofdagentschap (VAIS). Deze indicator focust op de essentie van ontwikkelingssamenwerking en sluit niet-landenprogrammeerbare uitgaven zoals humanitaire hulp, noodvoedselhulp, administratieve kosten en noordwerking uit. Het aandeel CPA steeg sinds 2008 tot 39% in 2013.

¹⁴ Het wetenschappelijk onderzoek in de sectoren gezondheid en landbouw zijn opgenomen in het sectoraal overzicht voor gezondheid en landbouw (zie 2.2.2).

¹⁵ Meer informatie op <http://www.oecd.org/development/aideffectiveness/cpa.htm>

2.2.4 Typologieën van de hulp

Sinds de Verklaring van Parijs aangaande de effectiviteit van de hulp (2005) wordt internationaal een groter belang gehecht aan de afstemming van hulp van donoren op bestaande beleidsdoelstellingen van de ontvangende landen. Ook de harmonisatie onder donoren van de procedures voor het uitvoeren van hulp vormt een aandachtspunt voor de internationale gemeenschap. Om de vooruitgang van donoren op dat vlak op te meten werden meetinstrumenten ontwikkeld die ook informatie bevatten over de manier waarop de projecten, programma's en fondsen tot stand zijn gekomen.

Zo komen we onder meer te weten of een donor vooral gebruik maakt van afzonderlijk gestuurde projecthulp, of dat de donor zijn hulp inzet via bestaande programma's of fondsen van de ontvangende overheid en/of van een groep van donoren. Afzonderlijke projecthulp gaat vaak gepaard met relatief hogere kosten op vlak van identificatie, opvolging en andere vormen van het beheer. Onderstaande tabel geeft zowel de verdeling voor 2011, 2012 en 2013 weer.

Typologieën van de hulp		ODA 2011	ODA 2012	ODA 2013
A02	Sectorale begrotingssteun	3.965.000 €	3.000.000 €	4.700.000 €
B01	Ongeoormerkte bijdragen aan NGO's, andere private entiteiten, publiek-private partnerschappen en onderzoeksinstellingen	16.668.229 €	16.515.407 €	16.796.564 €
B02	Ongeoormerkte bijdragen aan multilaterale instellingen	2.319.023 €	1.954.042 €	2.742.141 €
B03	Bijdragen aan specifieke programma's en fondsen, beheerd door internationale instellingen (internationale NGO's en multilaterale instellingen)	3.836.480 €	2.450.000 €	3.215.000 €
B04	Gepoolde bijdragen (niet beheerd door multilaterale instellingen)	170.000 €	0 €	500.000 €
C01	Projecthulp	18.430.031 €	18.597.568 €	19.060.187 €
D0	Experten en technische assistentie			
	Waarvan: D01 Technische assistentie: voorzien van experts, consultants, academici,... uit het donorland	1.223.103 €	434.485 €	906.222 €
	En waarvan: D02 Andere technische assistentie: gezamenlijk onderzoek door donor en ontvanger, lokale beurzen, ontwikkelingsrelevante sociale en culturele programma's,....	417.629 €	1.357.592 €	309.261 €
E01	Beurzen / training in het donorland	846.699 €	961.616 €	1.098.568 €
G01	Administratieve kosten	2.725.624 €	2.875.849 €	3.030.565 €
H01	Draagvlakversterking voor ontwikkelingssamenwerking	3.435.550 €	3.324.354 €	3.731.678 €

Het hoge aandeel voor B01 valt te verklaren door de ongeoormerkte bijdragen aan de wetenschappelijke instellingen ITG en IOB¹⁶ (14,9 miljoen euro) en de loonsubsidies voor Vlaamse NGO's (1,9 miljoen euro).

Bij subsidies binnen typologie B03 (specifieke programma's en fondsen) kan met zekerheid worden geteld dat de donor geen invloed heeft uitgeoefend op de uiteindelijke toewijzing van projecthulp. Zo steunt Vlaanderen twee thematische prioriteiten van UNICEF (overleving van kinderen + HIV/AIDS en kinderen) zonder dat met UNICEF wordt afgesproken welke projecten met deze middelen moeten worden gefinancierd.

¹⁶ Het Instituut voor Tropisch Geneeskunde en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer

Dit is niet het geval bij de projecten die gefinancierd worden vanuit het Flanders UNESCO general Trustfund, het Flanders UNESCO Trust Fund for Science en het Flanders ILO Trust Fund. Aangezien de toewijzing naar de eigenlijke projecten in overeenkomst gebeurt tussen de Vlaamse overheid en de VN instelling, worden de projecten zelf gecategoriseerd onder typologie C01. Projecthulp is de grootste hulpcategorie binnen de Vlaamse ODA.

Ten slotte wordt gebruikt gemaakt van technische assistentie - internationale samenwerking via experts - beurzen en draagvlakversterking in donorland.

2.3 De Vlaamse ODA in internationale context

De bijdrage van Vlaanderen kan binnen de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelings-samenwerking worden vergeleken met die van andere bilaterale donoren. Gezien de ODA van andere donoren in 2013 op het moment van schrijven nog niet beschikbaar is, loopt de vergelijking tot 2012.

Vlaamse ODA in de partnerlanden				
	2009	2010	2011	2012
Zuid-Afrika				
Vlaamse ODA (€)	3.921.056	3.853.365	3.540.573	5.455.376
Plaats donorranging	12	15	16	12
% v/d totale ODA	0,65%	0,64%	0,51%	0,81%
Mozambique				
Vlaamse ODA (€)	5.325.919	4.972.225	7.930.012	2.952.536
Plaats donorranging	19	20	18	21
% v/d totale ODA	0,57%	0,52%	0,64%	0,25%
Malawi				
Vlaamse ODA (€)	5.572.745	7.819.937	4.924.518	9.308.656
Plaats donorranging	9	8	9	8
% v/d totale ODA	1,70%	1,98%	1,51%	1,85%

In Zuid-Afrika en Malawi steeg tussen 2011 en 2012 het aandeel van de Vlaamse bijdrage in de totale bilaterale ontwikkelingssamenwerking (exclusief Europese Commissie) en steeg de Vlaamse bijdrage ook in de rangorde van bilaterale donoren. In Mozambique daalde tegelijkertijd de Vlaamse ODA, zowel in verhouding tot de totale ODA in Mozambique als binnen de donorranglijst.

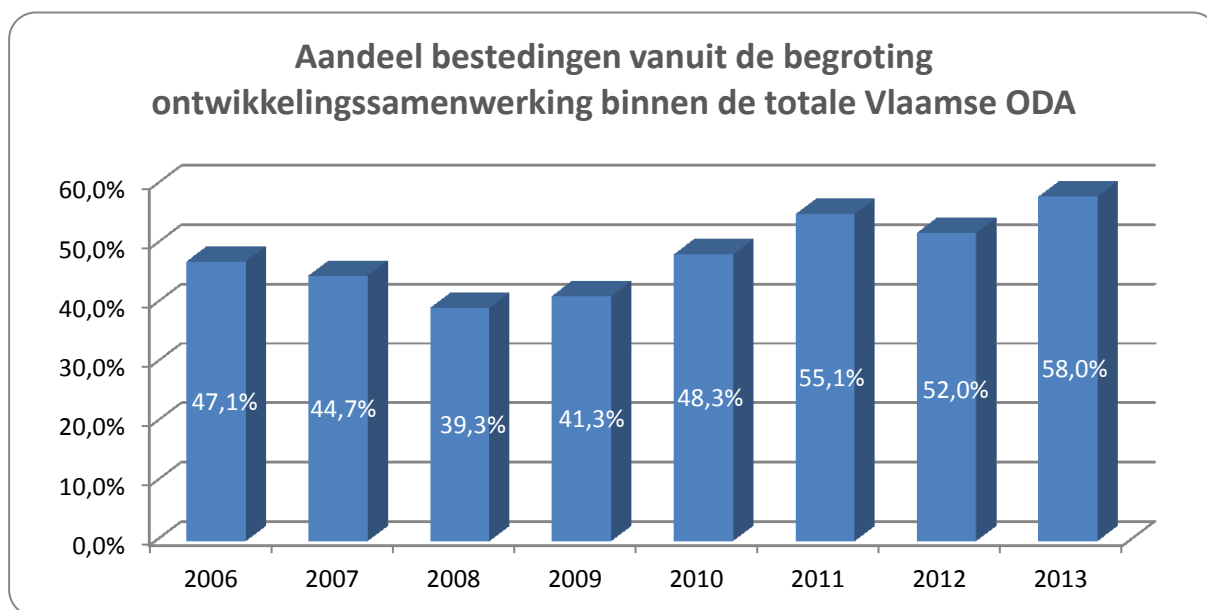
In vergelijking met traditionele OESO DAC lidstaten, is Vlaanderen een bescheiden donor. Het leeuwendeel van de ODA komende uit België is afkomstig van de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. In 2012 stond Vlaanderen in voor 2,9% van de totale Belgische ODA.

Uit onderstaande grafiek valt af te leiden dat de Vlaamse ODA overeenkomt met het gemiddelde van de nieuwe EU donoren (die momenteel geen deel uitmaken van het ontwikkelingscomité binnen de OESO). Bij hun toetreding tot de Europese Unie in 2004 en 2007 beloofden deze landen om tegen 2015 0,33% van hun BBP toe te wijzen aan ontwikkelingssamenwerking.

ODA van niet-DAC EU donoren en Vlaanderen								
	2009		2010		2011		2012	
	Miljoen €	% BNI	Miljoen €	% BNI	Miljoen €	% BNI	Miljoen €	% BNI
Roemenië	99	0.08	86	0.07	118	0.09	113	0.08
Hongarije	84	0.10	86	0.09	100	0.11	93	0.10
Slowakije	54	0.09	56	0.09	62	0.09	61	0.09
Vlaanderen	50	/	48	/	54	/	51	/
Slovenië	57	0.15	44	0.13	45	0.13	45	0.13
Litouwen	30	0.11	28	0.10	38	0.13	40	0.13
Cyprus	33	0.20	39	0.23	28	0.16	20	0.12
Estland	13	0.10	14	0.10	18	0.11	18	0.11
Bulgarije	12	0.04	31	0.09	35	0.09	30	0.08
Letland	15	0.08	12	0.06	14	0.07	16	0.08
Malta	10	0.18	10	0.18	14	0.25	14	0.23

3. Bestedingspatroon Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

De ODA-cijfers en de uitgaven vanuit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking mogen niet met elkaar worden verward. De bestedingen van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking vormen een deel van de totale Vlaamse ODA. Dit aandeel kende in 2013 een stijging.

De begroting voor ontwikkelingssamenwerking wordt beheerd door het Vlaams Agentschap voor internationale samenwerking (VAIS), een agentschap binnen het beleidsdomein internationaal Vlaanderen (IV). Eind 2013 besliste de Vlaamse regering om het agentschap te integreren in het beleidsdomein. De begroting voor ontwikkelingssamenwerking blijft wel gehandhaafd, waardoor deze middelen in de toekomst nog steeds afzonderlijk onder de loep kunnen worden genomen.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op het bestedingspatroon uit de begroting voor ontwikkelings-samenwerking. In 2013 besteedde VAIS in totaal 32.547.657 euro ontwikkelingsrelevante uitgaven. Deze ODA kan - op dezelfde wijze als voor de totale ODA - verder opgesplitst worden op basis van bestedingskanaal en sectorale focus.

3.1 Inleiding: een gefocust beleid op ontwikkelingssamenwerking

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking focust op de samenwerking met de landen Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. De samenwerking met een partnerland is steeds geformaliseerd binnen een *Memorandum of Understanding* (MOU), die het kader biedt waarin Vlaanderen inzet op de ontwikkelingsprioriteiten van het partnerland. De strategienota's bepalen de samenwerkingsprioriteiten over een periode van vijf jaar. Deze documenten zijn belangrijke instrumenten om de voorspelbaarheid van de hulp te optimaliseren.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wordt gevat door het internationale discours aangaande het verhogen van de effectiviteit van de hulp.

Bij het totstandkoming van de samenwerking streeft Vlaanderen naar donorcoördinatie en samenwerking met andere donoren. Zo wordt er onder meer ingezet op sectorale steun voor het recht op gezondheid in Malawi en Mozambique, en sectorale steun inzake landbouw in Malawi.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking startte in 1994 met **Zuid-Afrika** als eerste partnerland. De Vlaamse Regering keurde op 15 juli 2011 de tweede strategienota 2012-2016 inzake ontwikkelingssamenwerking goed. Focus ligt op twee prioritaire sectoren van de Zuid-Afrikaanse overheid: *landbouw & voedselzekerheid, en jobcreatie & ondernemerschap*.

De ontwikkelingssamenwerking tussen Vlaanderen en **Mozambique** is in 2002 formeel van start gegaan. De tweede strategienota (2011-2015), zet volledig in op het bevorderen van het recht op *gezondheid* van de Mozambikaanse bevolking. Binnen de sector gezondheid wordt voornamelijk ingezet op het bijdragen tot:

- (1) de verdere ontwikkeling van een kritische massa van goed opgeleide en gemotiveerde gezondheidswerkers;
- (2) het leveren van gedegen gezondheidsonderzoek en -monitoring van ziekten en epidemieën;
- (3) het promoten van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en
- (4) het promoten van goede voeding(-spraktijken).

Op 28 april 2006 koos de Vlaamse Regering **Malawi** als derde partnerland van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. De tweede strategienota (2014-2018) zet integraal in op landbouw & voedselzekerheid. Binnen de sectorbrede steun voor landbouw & voedselzekerheid (ASWAp) fungeert Vlaanderen als 'lead donor' op vlak van landbouwvoorlichting. De ASWAP zet voornamelijk in op:

- (1) voedselzekerheid en risicobeheer;
- (2) commerciële landbouw, de verwerking van landbouwproducten en marktontwikkeling;
- (3) duurzaam beheer van landbouwgrond en water.

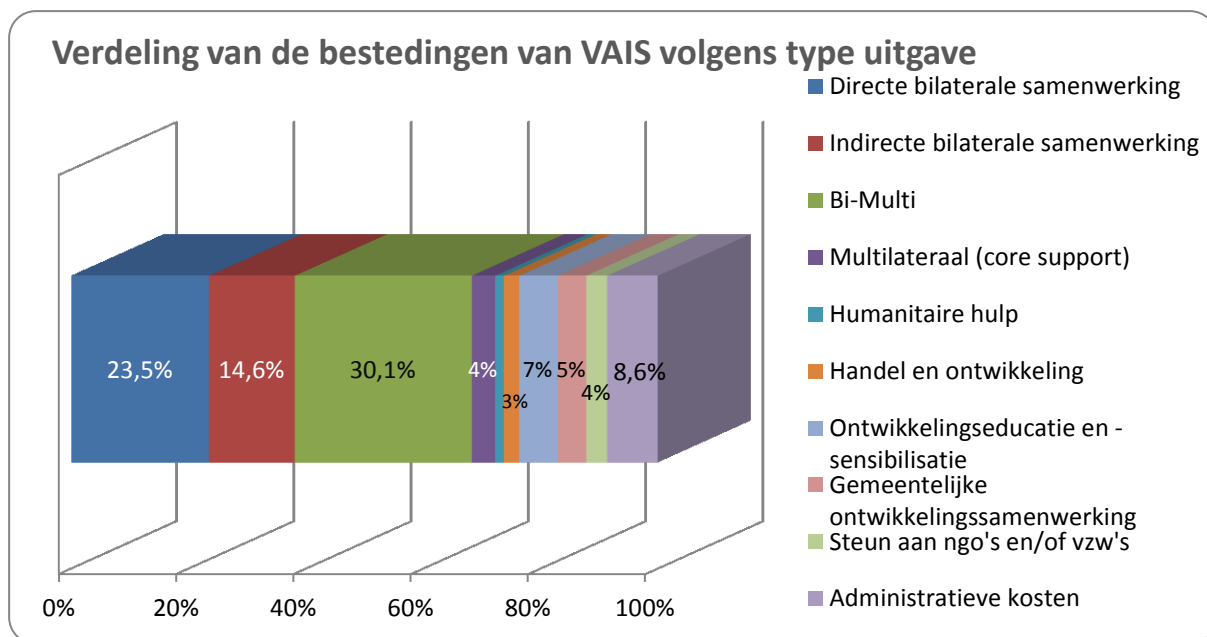
3.2 Beleidsindicatoren over de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

3.2.1 Categorieën uitgaven van het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking

Volgens haar oprichtingsbesluit voert het VAIS volgende taken uit:

- bilaterale samenwerking met partners in het Zuiden;
- ondersteuning van acties en activiteiten van indirecte actoren;
- samenwerkingsacties via multilaterale organisaties;
- draagvlakversterking en bewustmaking;
- noodhulp en humanitaire bijstand.

Onderstaande grafiek duidt dat deze taken werden opgenomen en omgezet in effectieve bestedingen in 2013.

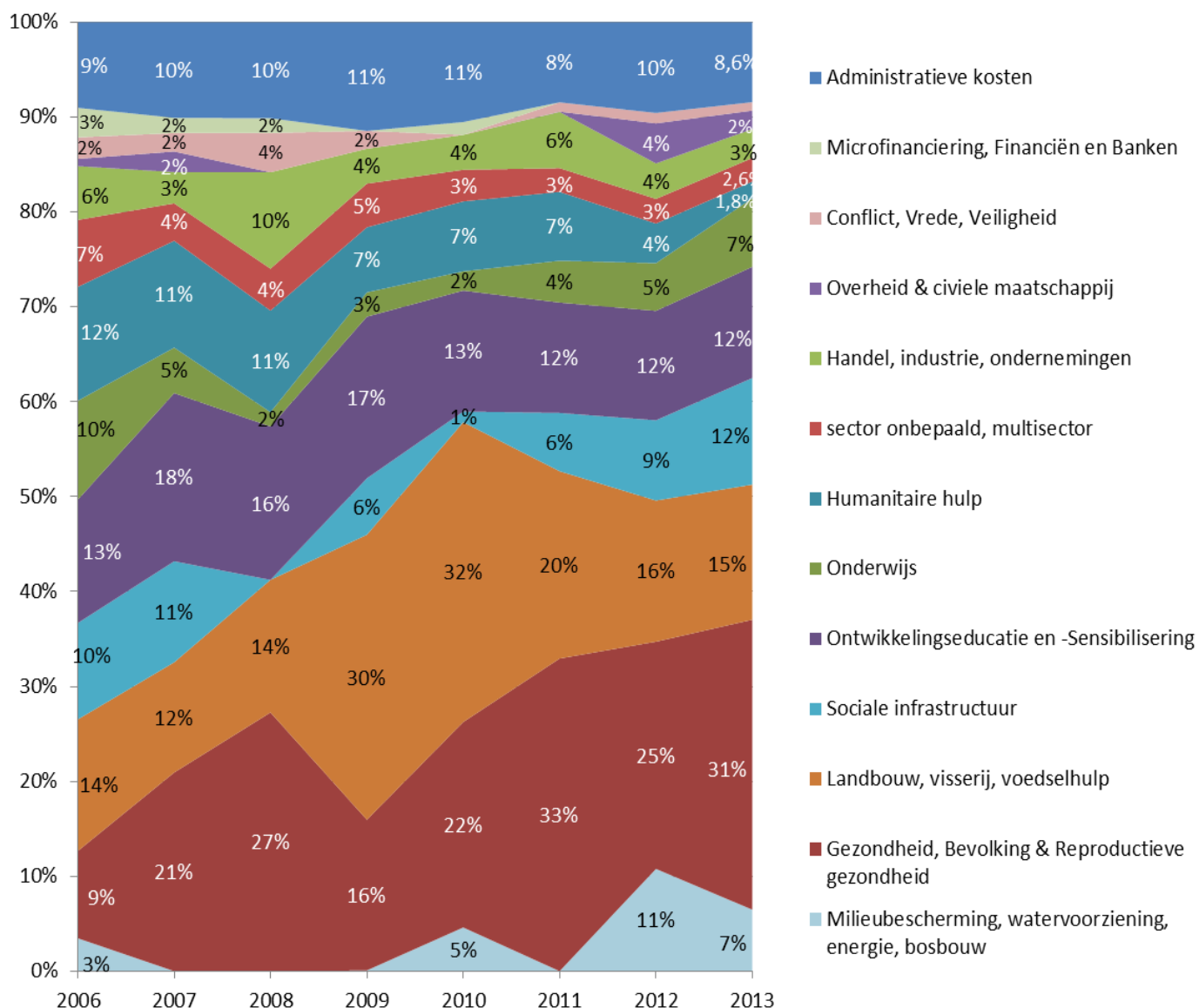

- Drie vierden van de bestedingen wordt ingezet voor projecten en programma's in het zuiden; 38% valt onder bilaterale samenwerking
- 30% van de uitgaven gaat naar programma's en projecten van multilaterale instellingen in de partnerlanden en de prioritaire regio Zuidelijk Afrika. De algemene begrotingssteun aan multilaterale instellingen bedraagt 2% van de uitgaven;
- NGO's wordt algemene ondersteuning geboden via loonsubsidies (4% van de uitgaven). Ze worden ook ingezet bij draagvlakversterking en projecten in het zuiden.
- VAIS besteedt 7% aan sensibilisatie in Vlaanderen en 5% aan sensibilisatie via lokale besturen via de ondersteuning van gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking
- De humanitaire hulp beslaat 2% van de uitgaven van VAIS in 2013 (exclusief algemene begrotingssteun aan VN agentschappen actief op vlak van humanitaire hulp)

3.2.2 Sectoren

De focale sectoren van bilaterale samenwerking zijn te koppelen aan de effectieve betalingen: gezondheid (31%), landbouw & veeteelt (15%) en stimuleren van waardige jobcreatie (12%). Daarnaast vinden we een aantal kerntaken terug van het VAIS, met name sensibilisatie (12%), de dossierbehandeling aangaande humanitaire hulpverlening (1,8%) en de algemene ondersteuning van NGO's door middel van de subsidies voor loonkosten van de personeelsleden in gewezen DAC-statuuut (onder sectorcode 'sector onbepaald': 2,6%). De totale administratieve kosten vertegenwoordigen 8,6% van de bestedingen.

Sectorale samenstelling van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

3.2.3 Begunstigden

Multilaterale instellingen vertegenwoordigen 32% van de bestedingen van VAIS in 2013. NGO's in binnen- en buitenland nemen samen ongeveer 27% in van de totale besteding, terwijl overheden in Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi aanspraak maken op 25% van de besteding.

Steden en gemeenten ontvangen 4% van de uitgaven op de begroting voor ontwikkelings-samenwerking. Het geringe aandeel voor wetenschappelijke instellingen (2%) contrasteert met het grote aandeel dat binnen de totale ODA (29%), dat voornamelijk afkomstig is van de vak-departementen EWI en OV. Consultants werden ingezet om evaluaties van de samenwerking uit te voeren – een administratieve kost die overeenkomst met 1% van de bestedingen. De overige administratieve kosten (7%) zijn weergegeven in de categorie 'andere'.

